

(4) Apostolos sacrorum rituum institutorum potestatem à Christo accepisse, manifestum est ex Paulo I ad Corinth XI, ubi postquam multa de Eucharistiæ institutione, ejusque celebratione, à Domino accepta, præscripsit, cetera, inquit vers. 34, cum venero disponam. Ipsa hæc verba expendenti Augustino Ep. 54 seu lib. I ad inquisit. Januar. cap. 6 col. 127 tom. 2 opp. ed. Maurin. Venet. 1729, videtur Dominus ideo non præcepisse quo deinceps ordine sumeretur Eucharistia, ut Apostolis, per quos ecclesias dispositurus erat, servaret hunc locum. Atqui potestatem à Christo datam Apostolis in spiritali fidelium regimine, legitima successione ad Ecclesiam transmissam, inter omnes constat. Atque hanc sibi quidem inesse potestatem, Ecclesia et declaravit, et factis demonstravit. Synodus Tridentina Sess. 21 cap. 2 declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesiæ fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, et locorum varietate, magis expedire judicaret. Quam potestatem habere se Ecclesia verbo declaravit, eamdem quovis tempore exercuit, uti ex antiquis Scriptorum Ecclesiasticorum monumentis perspicuum est. S. Justinus M. Apol. 1 num. 65 pag. 82 seqq. ed. Paris. 1742 cæremonias memorat ab Ecclesia præscriptas in Eucharistia conficienda, ac distribuenda. Baptismi ritus describit Tertulianus de Baptismo num. 7 et seq. pag. 226 ed. Ven. 1744. Cyrillus Hierosolymitanus in suis mystagogicis catechesibus cæremonias, quæ apud orientales vigeant, catechumenos docet. Augustinus non semel explicat vim exorcismorum, qui ante Baptismum adhibebantur. Mitto ceteros Patres: tantum indicabo testimonium Tertuliani, qui lib. de Corona cap. 3 pag. 102 edit. cit. traditionis necessitatem vindicat, exemplo rerum multarum, quas sua ætate Ecclesia observabat, quamquam scriptæ non essent. Dissert. 1 quest. 3 cap. 3. Idem quoque confirmant Euchologia Græcorum, et Rituales libri Latinorum, ex quibus intelligimus, multas lapsu temporum cæremonias ab Ecclesia institutas, earumque observandarum legem ministris impositam. Confer Cl. Zaccariam Bibliothec. Ritual. dissert. 1 de Jur. liturgic. tom. 1. Jo. Laurentium Bertium de Theolog. discipl. lib. 50 cap. 25 tom. 6, et Salam in Not. ad Bonam rer. liturg. lib. 1 cap. 18 §. 1 pag. 2 tom. 1 edit. Taurin. 1749, ubi plura etiam describuntur testimonia hæreticorum, qui hanc veritatem plus semel fateri debuerunt.

(5) Conc. Tridentinum Sess. 7 de Sacram. in gener. Can. 43. Catechismus Romanus par. 2 cap. 1 §. 48. Quid tamen agendum sit, cum necessitas non omnes adhiberi sinit cæremonias ab Ecclesia præscriptas, rituales libri demonstrant.

49. Ab ipsa sane Apostolorum ætate sacramentis extrinsecus accesserunt solemnes quidam ritus, et cæremonia, quibus major ipsis adjungitur reverentia, et eorum sanctitas alius in hominum animis imprimitur, et necessarius in Ecclesia ordo sustentatur (1). Earum cæremoniarum non eadem omnium antiquitas est. Quædam enim ab ipsis Apostolis originem repetunt (2), atque has propter auctoritatem, unde manarunt, ubique retinet, ac diligenter custodit Ecclesia, quamquam sacramenti naturam non constituent. Sic ex. gr. signum crucis in

omnium administratione sacramentorum ubique præscribitur (3), et ubique etiam sacramentorum materiæ mysticis benedictionibus consecrantur.

(1) Confer Concilium Tridentinum sess. 22 cap. 5 de Sacrific. Miss., et Catechismus Romanum lib. 2 cap. 1 §. 48; et confer Drouvenium de Re Sacrament. lib. 1 q. 7, et Gagliardum instit. Canonic. lib. 2 tit. 3, qui de sacris his ritibus, et cæremoniis late contra hæreticos disputant.

(2) Protrita est Augustini ep. 54 ad Januar. num. 1 opp. tom. 2 col. 124 ed. Venet. cit. regula, quod ab Apostolis repetenda sunt ea, quæ semper in Ecclesia observata esse constat, et quorum initium demonstrari non potest. Atque huc refer Tertulianum de Corona cap. 4 pag. 102 ed. Rigaltii Paris. 1675, S. Basilium de Spiritu Sanct. cap. 27 tom. 3 opp. pag. 55 ed. Paris. cit., S. Cyprianum ep. 65 ad Cæcilium pag. 100 ed. Rigaltii Paris. 1666.

(3) Quod signum nisi adhibeatur, inquit Augustinus Tract. 118 in Joan. col. 801 opp. tom. 3 par. 2 ed. Maurin. Venet. 1750, sive frontibus erudentium, sive ipsi aquæ, qua regenerantur, sive oleo, quo chrisma te unguuntur, sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.

20. Quasdam autem cæremonias consequenti ætate adjunxit Ecclesia, et hæc quidem non eadem ubique sunt. Nam suos habent peculiare ritus Latini, Græci, Orientales: quin et in Occidente non una omnium Ecclesiarum ea in re consensus est. Non enim in omnibus rebus iidem sunt ritus Ecclesiæ Romanæ, Mediolanensis, Hispanæ, Gallicanæ; quod in ceteris etiam Orientis, atque Occidentis partibus evenire, ex omnium libris ritualibus compertum est. Romana Ecclesia, reliquarum mater, et magistra, permittit, aut tolerat hanc rituum diversitatem, quæ non officit unitati fidei (1), quæ omnibus una est, licet dissimiles sint populorum mores, et consuetudines (2).

(1) In una fide nihil officit Sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversa, inquit S. Gregorius M. ep. 45 ad Leandr. lib. 1 col. 532 tom. 2 opp. ed. Maurin. Paris. 1705. Ad hunc locum pertinet etiam Augustinus ep. 56 ad Casulanum c. 9 col. 77 tom. 2 ind. ed. Venet. cum ait: Omnis enim pulchritudo filia Regis intrinsecus; illæ autem observationes, quæ variæ celebrantur, in ejus veste intelliguntur. Unde ibi dicitur: in simbriis aureis circumamicta varietate. Vide etiam S. Hieronymum ep. 75 ad Licinium Boeticum n. 6 col. 452 opp. tom. 1 edit. Vallarsii Veronæ 1754.

(2) De Græcis, qui Latinis subjecti Episcopis in Italia, finitimisque insulis commorantur, multæ sunt editæ Summorum Pontificum constitutiones, per quas ipsis sui ritus permittuntur, ac præterea cavetur, ut neque Græcus ad Latinum ritum, neque Latinus ad Græcum sine auctoritate Sedis Apostolicæ transire possit. Sed omnium celeberrima est Constitutio Etsi pastoralis 57. Benedicti XIV tom. 1 ejus Bullar. pag. 101. ed. Rom. seu Venet. 1754, qua omnia, quæ ad hanc rem pertinent, accurate explicata, ac definita sunt.

SECTIO I.

DE BAPTISMO.

21. BAPTISMUS JOANNIS.—22 ET 23. BAPTISMUS CHRISTI, ET EJUS MATERIA RE-
NOTA.—24 ET 25. MATERIA PROXIMA ABLUTIO, EAQUE TRIPLEX.—26. BAPTISMI
FORMA.—27. MINISTER.—28 BAPTIZANTUR TAM INFANTES, QUAM ADULTI.—29 CA-
TECHUMENORUM GRADUS.—30. AUDIENTES.—31. GENUFLECTENTES, ET COMPETEN-
TES.—32. CATECHISTARUM OFFICIUM.—33. CATECHUMENI AD BAPTISMUM ACCEDEN-
TES.—34 ET 35. CÆREMONIÆ IN BAPTISMO ADHIBITÆ.—36. SPONSORES SEU PATRI-
NI.—37. QUI EO MUNERE FUNGI POSSINT?

21.

Primus ex Cristianis sacramentis Baptismus est (a), qui ita di-
citur à greco verbo, quod latine *mergere*, *abluere* significat;
itaque Baptismus *ablutio* est. Prophetarum ultimus Joannes Bap-
tista, ante Christum missus, ut baptizaret in aqua (1), prædicavit
Baptismum pœnitentiæ, et qui sua confitebantur crimina, eos
baptizavit in remissionem peccatorum proxime futuram in Chris-
to Jesu (2). Verum hic Baptismus neque gratiam conferebat, neque
imprimebat characterem (3), neque *erat per se sacramentum, sed
quasi quoddam sacramentale, disponens ad Baptismum Christi* (4),
cui decebat homines assuefacere, eosque ad hoc sacramentum
rite, et recte suscipiendum per pœnitentiam præparare (5).

(a) (N. S. Unde Baptismum eprimum, et fundamentum omnium Novæ
Legis sacramentorum, appellat Joan. Tolet. Præsul, in Syn. an. 1523
cap. 15.)

(1) Joan. 1 35 Marc. 1 8.

(2) Agebatur itaque à Joanne, inquit Tertulianus *de Baptism. cap 10*
pag. 228 ed. Venet. 1744, Baptismus pœnitentiæ, quasi candidatus remis-
sionis, et sanctificationis in Christo subsequitur. Nam quod prædica-
bat Baptismum pœnitentiæ in remissionem delictorum, in futuram re-
misionem eventiatum est: siquidem pœnitentia antecedit, remissio sub-
sequitur, et hoc est viam præparare: qui autem preparat, non idem
ipse perficit, sed alii perficiendum procurat. Vide S. Hieronymum ep.
69 ad Oceanum n. 6 opp. tom. 1 col. 418. et contr. Luciferian. n. 7
col. 179, tom. 2 ed. Vallarsii Varonæ 1755, S. Jo. Chrysostomum in Matth.
hom. 11 cap. 4 tom. 7 pag. 154 ed. cit., S. Cyrillum Alex. in Joan. cap. 5
vers. 22 et cap. 4 vers. 1 opp. tom. 4 pag. 156 et 175 ed. Paris. 1637,
S. Augustinum in Enchirid. cap. 49 col. 214 opp. tom. 6 ed. Venet. 1751,
S. Ambrosium in Luc. lib. 2 num. 79 et lib. 10 num. 140 pag. 784 et 1095
opp. tom. 2 ed. Maurin. Venet. 1748.

(5) *Ego quidem*, inquit ipse Joannes apud Mathæum III 11, *baptizo vos*

in aquam in pœnitentiam: qui autem post me venturus est, fortior me est,
cujus non sum dignus calcamenta portare; ipse vos baptizabit in Spiritu
Sancto, et igni. Eadem habentur apud Marcum 1 8. Lucam III 16. Joannem I
26 seq. Quare Paulus Apostolus eos, qui Joannis Baptismum acceperant, de-
novo baptizatos in nomine Christi voluit. Act. Apostol. XIX. 4 et seq. Itaque
non renascebantur, inquit Augustinus loc. cit., qui Baptismo Joannis bap-
tizabantur, sed Christo, in quo solo renasci poterant, parabantur.

(4) S. Thomas in *Summa par. 5 q. 58 art. 1 ad 1*; ac vide totam hanc
quæst. 58, ubi de Joannis Baptismo solide disputatur.

(5) Petilianum Donatistam, qui unum Christi, et Joannis Baptismum esse
putabat, cujus tres faciebat gradus, cum aquam à Joanne, Spiritum Sanc-
tum à Christo, ignem à Spiritu Sancto datum diceret, acriter refellit S. Au-
gustinus *contr. liter. Petilian. lib. 2 cap. 52 et seq. col. 259 opp. tom. 9*
ed. Venet. Bucerum autem, Melanctonem, Zuinglium, Calvinum, ceteros
hæreticos, qui utriusque Baptismi vim eandem esse arbitrabantur, profliga-
vit Synodus Tridentina sess. 7 de Baptismo can. 1 his verbis: Si quis dixe-
rit, Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, ana-
thema sit. Confer Tournelyum Prælect. theolog. de Sac. Bapt. q. 1. art. 5;
ac vide etiam Drouvenium de re Sac. lib. 2 q. 5 c. 1 §. 4, ubi quæritur, num
Baptismus Joannis peccata diuiteret.

22. Verum ac proprium sacramentum est Christi baptismus,
à quo *incipit omnis fidei origo, et ad spem vitæ æternæ salutaris*
ingressio (1). Definitur in catechismo Romano (2) *sacramentum*
regenerationis per aquam in verbo. Triplex baptismus distingui-
tur, aquæ, sanguinis, et fluminis, seu desiderii. Baptismus aquæ
vere sacramentum est, reliqui duo fluminis scilicet, atque san-
guinis, vicem baptismi præstant, et ideo per similitudinem ejus
nomen acceperunt. Nam qui pro Christo martyrium palitur, qui
sanguinis baptismus est, et qui moriens, ubi copia baptismi non
est, peccata dolet, ac baptismum desiderat, qui fluminis bap-
tismus dicitur, ipsos sacramenti fructus, etiam sine sacramento
consequuntur (3). Remota baptismi materia est aqua naturalis,
quæ cum ubique præsto sit, maxime est idonea ad sacramentum
omnibus necessarium, quæque demonstrat ejus virtutem, per
quam animæ sordēs eluuntur (4). Quævis autem aqua naturalis,
quæ mixtione, aut artificio in aliam naturam non migraverit,
apta Baptismo erit, sive ea maris sit, sive fluvii, sive putei, aut
paludis, aut fontis (5).

(1) S. Cyprianus ep. 73 ad Juhajanum pag. 125 edit. Rigaltii Pa-
ris. 1666.

(2) Catechismus Romanus par. 2 cap. 2 §. 5. *Quid est Baptismus Christi?*
inquit Augustinus, *tract. 15 in Joan. num. 4 col. 408 tom. 5 opp. par. 1 ed.*
Maurin. Venet. indio., Lavacrum aquæ in verbo. Tolle aquam, non est
baptismus; tolle verbum, non est baptismus.

(5) Conc. Tridentinum sess. 6 de justificat. cap. 4, S. Ambrosius in

orat. de obitu Valentin., Imperat. num. 51 col. 265 opp. tom. 4 ed. Venet. 1751. S. Augustinus de Baptism. contr. Donatist. lib. 4 cap. 22 col. 159 tom. 9 indic. edit., S. Basilius de Spiritu S. cap. 1 pag. 50 tom. 5 opp. edit. Paris cit. S. Cyprianus de Exhort. martyr. pag. 118 opp. ed. Amstelædami 1700, S. Thomas in Summa par. 5 quest. 66 art. 12.

(4) Catechismus Romanus loc. cit. §. 10.

(5) Idem Catechismus *ibid.* §. 7. Quod si Joannes Baptista apud Matthæum III, 11, Christi baptismum Spiritu S. et igne constare prædixit, id non de materia hujus sacramenti intelligendum est, sed *vel ad inlinum Spiritus Sancti effectum*, ut inquit idem Catechismus loc. cit. §. 8, *vel certe ad miraculum referri debet, quod die Pentecostes apparuit, cum Spiritu S. & cælo in Apostolos ignis specie delapsus est.* Synodus Tridentina sess. 7 de Baptismo can. 2, *Si quis dixerit, inquit, aquam veram, et naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa D. N. J. C. nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu S., ad metaphoram aliquam detorsit, anathema sit.* Quibus verbis Synodus exsecratur Calvinum, qui ad metaphoram detorquebat ea, quæ de aqua naturali à Christo dicta sunt, ac Lutherum, qui vinum etiam Baptismo aptum putabat. Neque ulla habenda ratio est ejusdam rescripti, quod editum ferunt à Stephano III. Pontifice apud Simonidum Concil. Galliæ tom. 2 pag. 46 ed. Paris. 1629, et quo probatur baptismus, qui in vino datus fuerat puero, qui in vitæ discrimine versabatur. Nam falsum hoc rescriptum esse, omnes norunt, primum quod nullus Patrum ejus rescripti meminit, deinde quia verisimile non est, Summum Pontificem in re protrita tam graviter errare potuisse, postremo quia de ejus rescripti auctore non constat, atque illud duo Mss. Codices Stephano II, tertius Siricio adscribit. Consule Ant. Augustinum de Emend. Gratian. lib. 1 dialog. 13 opp. tom. 3 pag. 90 edit. Lucæ 1767, ibique Balzium in Notis, et Natalem Alexandrum Histor. Eccles. sæc. 8 cap. 1 artic. 6 tom. 6 p. 7 edit. Venet. 1776.

23. Aquam benedicti, vetus Ecclesiæ disciplina est (1); atque hæc quidem est benedictio, quam Patres aquæ sanctificationem, et consecrationem appellarunt (2). Duobus diebus à Latinis, nempe sabbatis sancto, et Pentecostes (3), à Græcis autem in singulis baptismis aquæ benedicuntur. Signantur signo crucis (4), et certæ ab Ecclesia institutæ preces in ea benedictione adhibentur (5); quod utrumque antiquissimæ consuetudinis est. Aquæ adjicitur chrisma, quod magis explicat vim sacramenti; sed tamen hoc valet etiam collatum in aqua naturali, quæ nihil aliud admixtum habet (6). Multitudo baptizandorum sæpe olim faciebat, ut ad omnes abluendos satis aquæ non esset, et ideo nova per canales in baptisterium infundebatur (7).

(1) S. Basilius de Spiritu Sancto cap. 27 pag. 55 tom. 5 opp. ed. laudat. S. Gregorius Nisenus de Baptism. Christ. pag. 805 opp. tom. 2 ed. Paris. 1615. S. Cyrillus Hierosolymitanus Cathec. 5 n. 3 pag. 40 et seq. ed. Paris. 1720. S. Ambrosius de Sacram. lib. 4 cap. 5 col. 445 et 444 opp. to. 3 et de Spirit. S. lib. 1 cap. 7 n. 88 col. 25 tom. 4 edit. Maurin. Venet. 1751.

Theophilus Epist. pasch. 1. Bibliot. PP. tom. 5 pag. 846 ed. Lugdun. Victor Viten. de Persecut. Vandal. lib. 2 pag. 685 tom. 3 indic. Biblioth. Neque vero extra casum necessitatis conferre licet Baptismum cum aqua communi, vel ea, quæ pro lustrationibus benedicitur. Benedictus XIV. Const. Inter omnigenas 89 §. 20 tom. 1 ejus Bullar. pag. 486 edit. Rom. seu Venet. 1754.

(2) Tertullianus de Baptism. cap. 4 pag. 225 ed. Venet. 1744. S. Cyprianus Ep. 70 p. 300 ed. Amstelædami 1700. S. Ambrosius de Myst. cap. 3 n. 8 col. 409 opp. tom. 3 laudatæ ed. S. Augustinus de Baptism. lib. 6, cap. 25 col. 175 opp. tom. 7 indic. edit. Auctor operis de Hierarch. eccles. cap. 2 §. 7 pag. 255 opp. tom. 1 edit. Antuerp. 1654.

(3) Confer S. Carolum Borromeum Instruct. de Bapt. Act. Eccl. Mediol. par. 4 tom. 1 pag. 421 ed. Patavii 1754.

(4) Auctor operis de Eccl. hierarch. l. c. S. Augustinus Serm. 562 n. 3 col. 1564 opp. tom. 5 ed. Maur. Ven. 1751.

(5) Preces ad sacrificandam aquam olim adhibitas describit Auctor Const. Apost. lib. 7 cap. 45 apud Cotelerium PP. Apost. tom. 1 pag. 584 ed. Amstelædami 1724. Hinc deprecari super aquam Baptismi, apud Augustinum lib. 5 cap. 20 de Baptism. col. 155 opp. tom. 9 ed. Maurin. Venet. indic.

(6) Catechismus Romanus par. 2 cap. 2 §. 11.

(7) Consule Martenium de Antiq. Eccles. rit. lib. 4 cap. 1 art. 14 §. 3 tom. 1 pag. 48 ed. Antuerp. seu Ven. 1765. Atque ad hæc consuetudinem aquam vivam blando murmure decurrentem, quam memorat S. Zeno tract. 55 lib. 2 pag. 246 tom. 1 opp. ed. August. Vindelic. an. 1758, referendam putant Fratres Ballerini *ibid.* not. 5.

24. Proxima materia est ipsa ablutio, cujus triplex est modus, *aspersio, effusio, immersio*. Fuerunt olim, qui dubitarent de vi Baptismi per *aspersionem*, aut *effusionem* dati (1); sed eum valere certum est, cum *immersio, aspersio, effusio* diversi quidem sint ablutionis modi, revera tamen nihil distent (2). Dubitatio hæc de Baptismo per *aspersionem*, *effusionem*ve collato satis claro argumento est, olim Baptismum per immersionem conferri consuevisse. Et certe fuit hæc vetus Ecclesiæ disciplina, ut Baptismum suscepturi, sive mares essent, sive fœminæ, sive adulti, sive infantes, vestibibus exuti, atque omnino nudi (3), ter in aqua toto corpore mergerentur, et inde educerentur (4).

(1) Confer Cornelium P. Ep. 9 ad Fabium Antiochen. n. 5 et 6 col. 154 et 155. apud Constantium Epist. Roman. Pontif.; et S. Cyprianum Ep. 76 ad Magnum p. 568 et seq. ed. Venet. 1758.

(2) Vide Catechismus Romanum part. 2. cap. 2 §. 17. Antiquitas, etsi Baptismum immersione dari soleret, tamen interdum effusionem etiam, atque *aspersionem* adhibitam fuisse, constat; quod luculentissimo argumento est, Ecclesiam semper firmum ratum habuisse Baptismum, sive per immersionem, aut *aspersionem*, aut effusionem ablutio fieret. Ita cum Petrus, ceterique Apostoli hominum ter millia baptizarunt, sicuti narratur in Act. Apostol. II. 37 et seq., videntur dedisse baptismum per *aspersionem*, aut *effusionem*, cum verisimile non sit, tantam hominum multitudinem tam brevi tempore in aquam

inmergi potuisse. S. Cyprianus l. c. multis ostendit, valere baptismum, quem ægri aspersione, aut effusione susceperant; quam sententiam, veluti sua ætate certissimam, approbat, et sequitur S. Augustin. de Baptismo contr. Donatist. lib. 6 c. 7 col. 165 opp. tit. 9 ind. ed. Ven. Eadem est sententia Concilii Neocæsariensis Can. 12 apud Labbæum l. 1. Conc. col. 1516 ed. Ven. Antiodorensis Can. 18 tit. 6 col. 644. Matisconensis II. Can. 5 col. 674 d. t. 6. Parisiensis VI. Can. 7 col. 714 t. 9; et idem sæculo IX. tradidit Walfridus Strabo de Reb. Eccl. c. 26 col. 692 Bibl. PP. t. 10. ed. Paris. 1624. Hæc etiam spectant acta S. Laurentii apud Surium de Vitis SS. mensis Aug. p. 96 ed. Colon. 1713, ubi agitur de Baptismo per effusionem dato, et hæc etiam similia exempla, quæ refert Martenius de Antiq. Eccles. rit. lib. 1 c. 1 art. 14 §. 5 t. 1 p. 49 et Antwerp. seu Ven. 1765. Ex quibus manifestum est, etiam Baptismum aspersione, aut effusione collatum semper validum habitum fuisse; licet antiquitus in eo conferendo immersio adhiberetur.

(3) S. Jo. Chrysostomus Homil. 6 in Coloss. n. 4 opp. tom. 11 p. 569 ed. Paris. S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. mistagog. 2 n. 1 p. 511 ed. Paris. 1720. S. Ambrosius, seu potius Auctor Serm. 19 n. 3 t. 4 opp. Ambros. col. 514. ed. Ven. 751. S. Zeno Tract. 55 lib. 2 p. 248 t. 1 opp. ed. Ballerin. Augustæ Vindelic. 1758. Verum ne quid in rei tam sanctæ administratione aspiceretur non decore, duo præsertim erant antiquis regulis constituta. Primum erat ut viri, ac mulieres separatim baptizarentur, et ideo vel in baptisteriis duo erant conclavia, alterum pro viris, alterum pro feminis, vel alio tempore mares, alio fœminæ baptismum suscipiebant. S. Augustinus de Civit. Dei lib. 22 c. 8 col. 665 opp. tom. 7. ed. indic. Hugo Menardus in S. Gregorii Sacramentar. col. 582 t. 5 ed. Maur. Paris. 1765., Albinus Flaccus de Divin. Offic. de Sabbato S. Paschæ col. 258 Bibl. PP. t. 10 ed. Paris. 1624. Alterum erat, ut Diaconissæ præsto essent feminis baptismum suscipiendis, ac per eas muliebri verecundiæ consuleretur. S. Epiphanius Hæres. 59 sive 79 advers. Collyrid n. 5 t. 1 p. 1060 ed. Coloniae 1632.

(4) Trinam hæc immersionem memorant omnes antiqui Patres, inter ceteros Tertulianus de Coron. cap. 5 p. 102 et Advers. Praxeam, c. 27 p. 516 ed. Rigaltii Paris. 1675. S. Joannes Chrysostomus Hom. 25 in Joan. n. 2 opp. t. 8 p. 146 ed. Paris. cit., S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 20 n. 4 p. 512 ed. Paris. 1720, S. Gregorius Nyssenus de Baptis. Christi p. 804 t. 2 ed. Paris. 1615, S. Ambrosius de Sacram. lib. 2, cap. 7 n. 20 col. 452 opp. tom. 5 ed. Maurin. Ven. 1751. Hanc autem aquam aliquantulum calefactam fuisse, ne qui toto corpore mergebantur, ac præsertim pueri, aliquid ex nimio frigore caperent detrimenti, non obscure demonstrat S. Zeno Tract. 55 lib. 2 pag. 246 indic. ed. cum memorat aquam in baptisterio igne dulcissimo temperatam. In unaquaque immersione non integra baptismi forma pronuntiabatur, sed unius personæ nomen appellabatur, ut colligitur ex Tertuliano lib. Advers. Praxeam, c. 27 p. 516 ed. Ven. 1744, ex S. Ambrosio de Sacram. lib. 2 c. 7 opp. t. 3. col. 452 ed. Maur. Ven. 1751, et ex Rituali Romano, ubi præscribitur: *Puerum baptizet dicendo: Ego te baptizo in nomine Patris, et semel immergat, et Filii, et secundo immergat, et Spiritus S. amen, et tertio immergat.* Idem patet ex Euchologio Græcorum.

23. Quæ immersio, eteductio repræsentabat Christi mortem, et resurrectionem (1); eaque triplex erat, ut tridua Christi sepultura, fideique professio in Sacrosanctam Trinitatem indicarentur (2). Erat tamen hæc trina immersio præcepti ecclesiastici,

cujus violati penas dabat, qui eam neglexisset (3); verum ad vim, ac necessitatem sacramenti non pertinebat (4). Græci nunc etiam in conferendo baptismo immersionem retinent; sed Latini post sæculum XII. effusionem adhibere cœperunt, cum illa nudati corporis immersio, præsertim infantibus, gravis, et periculosa deprehenderetur (5). Abluendum est autem præsertim caput (6), ac tanta effundenda est aquæ copia, quanta opus est, ut baptizandus vere ablutus dici possit.

(1) S. Ambrosius l. c. num. 25, S. Joan. Chrysostomus Hom. 40 in 1. ad Corinth. n. 1 p. 579 t. 10 ed. Paris. cit. Concilium Toletanum IV. Can. 6 apud Labbæum t. 6 col. 1452. ed. Venet.

(2) S. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 2 mistag. n. 4 p. 512 ed. indic., S. Gregorius M. lib. 1 Ep. 45 opp. t. 2 col. 552. ed. Paris. cit.

(3) Canon. Apostol. 50 p. 419 apud Cotelerium PP. Apostol. tit. 1 ed. Amstelæd. 1724. D. Thomas in Summa part. 3 quæst. 66 art. 8.

(4) Ita cum in Hispania nonnulli unam tantum immersionem adhibuissent, ne Arianos imitari viderentur, qui triplici immersione triplicem in Trinitate substantiam indicabant, eorum factum probavit S. Gregorius M. lib. 1 Ep. 45 ad Leandr. t. 2 opp. col. 552 ed. cit., quod Gregorii decretum cum laude memorant Patres Concilii Toletani IV. Can. 6 loco mox indic. Præclare S. Thomas loc. cit. *Utrumque licite fieri potest, inquit, scilicet et semel, et ter immergere; quin unica immersione significatur unitas mortis Christi, et unitas Deitatis, per trinam autem immersionem significatur triduum sepulturæ Christi, et etiam Trinitas personarum.* Vide etiam S. Hildephonsus adnot. de Cognit. Baptism. c. 117 apud Baluzium Miscellan. sacr. t. 2 p. 54 ed. Lucae 1761.

(N. S. Tandem vero seclatis penitus Arianorum, et Priscilianistarum turbis, concertationes etiam de *Trina mersione* sensim desiere; at consuetudo mergendi baptizatos, diu retenta est in Hispania.)

(5) Sæculo XIII., quo D. Thomas vitæ usura fruebatur, jam in locis quibusdam apud Latinos immersio desuescere cœperat; et ipse Thomas docet, uno aut altero ex tribus illis modis recte baptismum conferri, quamquam tutius esse dicat, eum dare per immersionem, qui sua adhuc ætate communior erat baptismi conferendi modus. Ait enim in Summa l. c. art. 7. *Ablutio autem fieri potest per aquam, non solum per modum immersionis, sed etiam per modum aspersionis, vel effusionis; et ideo quamvis tutius sit baptizare per modum immersionis. (quia hoc habet communior usus) potest tamen fieri baptismus per modum aspersionis, vel etiam per modum effusionis.* Quo ex loco perspicuum meo quidem iudicio est, ea tempestate, qua D. Thomas florebat, communior quidem fuisse usum immersionis; sed tamen quibusdam etiam usitatam fuisse aspersionem, aut effusionem. Guilielmus Beveregius in Not. ad Can. 50 Apost. p. 472 apud Cotelerium PP. Apost. t. 1 ed. Amstelæd. indic. putat, mersionis loco *aspersionem, sive profusionem aquæ, in Occidentali præsertim Ecclesia, plusquam mille ab hinc annis, Gregorii videlicet I. ætate, substitutam esse.* Sed certa desunt antiqua monumenta, quibus hæc Beveregii opinio niti posse videatur. Illud tamen animadvertam, quod etiam antiquior aspersionis in baptismo, et eo quidem solemniori, ut videtur, adhibitæ, mentio est in opusculo de *Ecclesiasticis Dogmatibus*, quod inter opera falso Augustino adscripta PP. Maurini re-

jiunt ad Appendic. t. 3, et plerique tribuunt Gennadio Massiliensi Gallicanæ factionis, contra quam Prosper, et Hilarius Augustino scripserunt. Nam cap. 41 ejus oper. col. 73 t. 2 opp. August. ed. Maur. Ven. ind. Baptismus, et Martyrium inter se comparantur, atque hæc habentur: *Baptizandus confiteletur fidem suam coram Sacerdote, et interrogatus respondet; hoc et Martyr coram persecutore facit, qui et confiteletur fidem suam, et interrogatus respondet. Ille post confessionem vel adspersitur aqua, vel intingitur; et hic vel adspersitur sanguine, vel intingitur igne.* An non hic locus argumento esse potest, quod in ea regione, in qua Gennadius scripsit, immersionis loco aspersio adhiberetur? Ut ea de re sit, certe generatim tum apud Græcos, tum apud Latinos ubique obtinuit immersio, quæ alicubi vigebat sæculo XIV, uti ostendit Codex membranaceus, qui cum aliis compluribus extat in museo Alberti Fratris mei, Canonici Basilicæ S. Mariæ trans Tyberim, et in quo habentur hæc: *et baptiza infantem in nomine Trinitatis, sub trina mersione, dicens etc.* Codex hic liber Ritualis est, neque certe est antiquior sæculo XIV, uti ostendit Codex membranaceus, quæque in eo describitur, oratio S. Thomæ de Aquino, qui tantum sæculo XIV. ab Joanne XXII. SS. albo adscriptus fuit. Quin movet Chardonius Hist. sacram. lib. 1 cap. 9, immersionem adhuc sæculo XV obtinuisse.

(N. S. Hanc mersionem scilicet sæculo XIV Ecclesiam prorsus reliquisse, putarunt nonnulli; verum in Hispania, quamvis parvum inspicimus lavacrum, quo S. Dominicus Calagurritanus baptizatus dicitur, quod non potuit esse nisi ad infusionis usum, mersionem tamen usitatum fuisse anno 1523, quo celebrata est Syn. Tolet., aperte ostendit cap. 15. Immo mersionis ritum præscripsit Card. de Mendoza in Constit. Syn. an. 1555 cap. 41; quatuor tantummodo casibus exceptis: 1 Quum baptizandus erit adultæ ætatis, sive vir, sive fœmina. 2 Quum infans ægotaverit, de quo verosimiliter credi debet, quod si in aquam immergeretur, manifestum damnum, ac jacturam pateretur. 3 Quum infans nequit ab utero matris exire, nisi solum caput, vel aliud ejus membrum, quo casu fieri debet Baptismus in illo membro per aspersionem. 4 Quum in casu necessitatis nequit haberi ea copia aquæ, ut sufficiat ad immersionem. Adhuc tamen partim obtinebat immersio sæculo XVI; id quod evincitur ex Syn. Tarracon. an. 1556 in Compitat. Jo. Teres Lib. 3 tit. 25 cap. 2. En verba: «Evitantes, quæ docente experientia, solent in sumergendis infantibus in sacro fonte Baptismatis sæpius evenire, jubemus, infantes hujusmodi per Paternos, seu suscipientes eosdem teneri, et baptizandos cum aqua, proferendo verba decentia, per Curatos, seu eorum loca tenentes, tantummodo tingi.» Atque inde eo ventum est, ut exoleta jam antiqua mergendi consuetudine in Ecclesia Occidentali, una excepta Mediolanensi, hæc sola tingendi, vel superfundendi prorsus obtineat.

Ægros vero, qui in aquas sine vitæ periculo immitti non poterant, suspicamur fuisse olim per aspersionem vel infusionem baptizatos: S. Cyp. Ep. 76 ad Magn.; August. lib. 6 contra Donat. cap. 7; Strab. de Rebus Ecclæs., c. 26.)

(6) Catechismus Rom. par. 2 cap. 2 §. 19.

26. Baptismi formam constituunt verba, quæ apud Latinos sunt: *Ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus S.*; apud Græcos: *Baptizatur* (1) *Servus, vel Serva Dei N. in nomine Patris, et Filii, et Spiritus S.* Vetus est hæc formula, quam

Græci usurpasse videntur, ut occurrerent Novatianis, quorum error late erat in Oriente diffusus, scilicet ad vim sacramenti ministri fide opus esse (2). Utraque forma vim eandem habet (3), quamquam ministri suæ Ecclesiæ ritum servare debeant: et utraque continet expressam invocationem trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis, atque actum ipsum baptizandi. Invocatio illa Trinitatis divinæ institutionis est, atque ad vim sacramenti necessaria (4); sed et verba *ego te baptizo* omnia nullum reddunt (5).

(1) Ita habet Arcudius Concor. Eccl. orient. et occident. lib. 1 cap. 5 et cap. 8 pag. 9 et 14 ed. Paris. 1672, et Græcorum Euchologion apud Goarium pag. 558 ed. Paris. 1647, quamquam non desint, qui græci sermonis ignari, legendum putent *baptizetur*. Aliquando tamen Græcus verbo indicativo in prima persona usus fuisse, colligi potest ex S. Gregorio Nazianzeno Orat. 40 n. 51 p. 670 opp. t. 1 ed. Coloniae 1690. *Baptizo te*, inquit, *in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.*

(2) Verbum illud Ministri *ego te baptizo* quosdam in errorem induxit, ut crederent, vim sacramenti ex ministri persona aestimandam; quo multi referunt illud Corinthiorum dissidium, *ego sum Pauli, ego Cephæ etc.* quasi à ministro vim repeteret sacramentum, qui error non tantum in Græciam, sed et in Africam pervaserat.

(3) Eugenius IV. Instruct. pro Armen. tit. 18 Cone. collect. Labbæi col. 547 ed. Ven.

(4) Matthæus XXVIII. 19 Confer S. Justinum Martyr. Apolog. 1 p. 80 opp. ed. Paris. 1740, Tertullianum advers. Praxeam c. 26 p. 516 ed. Rigaltii Paris. 1675. Origenem in c. 6 Ep. ad Rom. lib. 5 p. 561 t. 4 opp. ed. Maur. Paris. 1759 S. Cyprianum Ep. 75 p. 125 ed. Rigaltii Paris. 1666. S. Augustinum de Bapt. contr. Donat. lib. 3 c. 15 et lib. 6 cap. 25 col. 115 et 176 opp. t. 9 ed. Maur. Ven. 1755 S. Innocentium P. Ep. 17 ad Episc. Maced. cap. 5 col. 856. apud Constantium Ep. Rom. Pont. S. Basilium de Spiritu S. c. 12 p. 25 et 24 t. 5 opp. ed. laudatæ. S. Thomam in Summa p. 3 q. 66 art. 5. Existit autem hoc loco quæstio, num aliquando valuerit, ac revera ab Apostolis in solo Christi nomine, sine mentione Trinitatis, baptismus collatus fuerit. Nam Act. Apostolorum II, 38 X. 48 et seq. et XIX. 5 traditum est. Apostolos in solius Christi nomine baptizasse. Ea de re magna animorum contentione nostrò hoc sæculo inter se disputarunt duo celeberrimi Theologi ex Dominicanorum familia, Renatus Hiacintus Drouvenius de Re Sacramentar. lib. 2 qu. 5 cap. 2, et Augustinus Orsius Cardinalis edita an. 1755. Mediolani dissertatione de *Baptismo in nomine Jesu Christi*; atque hic quidem Apostolos aliquando in solo Christi nomine baptismum contulisse defendit, Drouvenius autem negat. Verum si aliquando Apostoli in solo Christi nomine baptizarunt, *id Spiritus S. afflatu*, inquit Catechismus Romanus par. 2 c. 2 §. 15 et 16, *eos fecisse exploratum nobis esse debet*, ut initio nascentis Ecclesiæ Christi nomine prædicatio illustrior fieret, divinaque, et immensa ejus potestas magis prædicaretur; aut potius iis verbis Apostoli baptismum à Christo institutum significare voluerunt, sed tamen retinuerunt formam, quæ distincta continet trium personarum nomina. Et certe verba Christi ab baptizandum Apostolos mittentis, eam formam expresse comprehendunt; at